

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen

Kemi og Fødevarekvalitet

Sagsnr.: dep: 24695/styrelse: 2013-29-25-06129

Den 13. februar 2014

FVM 238

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Kommissionens beslutning om tilladelse til markedsføring af fødevarer og foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret T304-40 bomuld under Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om godkendelse af genetisk modificeret bomuld T304-40 i henhold til GMO-forordningen. Godkendelsen vil gælde markedsføring af fødevarer og foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet af bomulden, samt fødevarer og foderstoffer. Bomuldsfrø anvendes hovedsageligt til fremstilling af olie til fødevarebrug. Resterne fra presningen (bomuldsfrøkager) anvendes til foderbrug. Godkendelsen gælder ikke dyrkning i EU. Bomuld T304-40 har fået tilført generne Cry1Ab og bar, der gør planten modstandsdygtig over for angreb af visse insektlarver samt brug af ukrudtsmidler med glufosinat ammonium som aktivt stof. T304-40 bomuld indeholder ikke antibiotikaresistens-markørgener. Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) vurderer, at bomulden er lige så sikker som tilsvarende konventionelle ikke-genmodificerede bomuld med hensyn til potentielle effekter på menneskers og dyrs sundhed og på miljøet ved de påtænkte anvendelser. De danske eksperter ved DTU Fødevareinstituttet, NaturErhvervstyrelsen og Nationalt Center for Miljø og Energi ved Århus Universitet er enige i denne vurdering. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Forslaget forventes sat til afstemning den 20. februar 2014. Regeringen konstaterer således, at der ikke er fagligt eller juridisk grundlag for at modsætte sig en godkendelse og kan støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har den 6. februar 2014 fremsat forslag om tilladelse til markedsføring af genetisk modificeret bomuld T304-40 efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foder (GMO-forordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i GMO-forordningens artikel 7 og 19. Beslutningen træffes på grundlag af et forslag fra Kommissionen, som forelægges Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH).

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH). Afgiver Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dy-

resundhed (SCoFCAH) en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Opnås der ikke kvalificeret flertal for forslaget i Den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed (SCoFCAH), vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed (SCoFCAH) et ændret forslag eller inden for en måned kan forelægge forslaget for appelkomitéen. Afgiver appelkomitéen med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appelkomitéen med kvalificeret flertal en positiv udtalelse eller ingen udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed (SCoFCAH) den 20. februar 2014.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om gennemførelsesbestemmelser til en allerede gældende retsakt.

Formål og indhold

I april 2011 indsendte Bayer CropScience AG en ansøgning om godkendelse af bomuld T304-40 til fødevarer- og foderbrug (ikke dyrkning) samt import og forarbejdning i henhold til reglerne i GMO-forordningen.

Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har i juni 2013 vurderet ansøgningen om godkendelse og har udtalt, at bomuld T304-40 er lige så sikker at anvende som tilsvarende ikke-genmodificeret bomuld med hensyn til potentielle effekter på menneskers og dyrs sundhed og på miljøet ved de påtænkte anvendelser.

Bomuld T304-40 har fået tilført generne *Cry1Ab* og *bar*, der gør planten resistent over for angreb af visse insektlarver samt ukrudtsmidler med glufosinat ammonium som aktivt stof. T304-40 bomuld indeholder ikke antibiotikaresistens-markørgener. Den sundheds- og ernæringsmæssige kvalitet af bomuld T304-40 adskiller sig ifølge ansøgningen ikke fra konventionel (ikke genmodificeret) bomuld. Udover dokumentation for den sundheds- og ernæringsmæssige kvalitet af bomulden var ansøgningen i henhold til reglerne ledsaget af et forslag til miljømæssig overvågning.

Godkendelsens omfang

Kommissionens forslag lægger op til, at der gives tilladelse til import, forarbejdning og markedsføring af fødevarer og foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet af bomuld T304-40. Ifølge den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritets (EFSA's) udtalelse kan den genmodificerede bomuld anvendes til de ansøgte formål til fødevarer- og foderbrug på samme måde som konventionel bomuld. Godkendelsen omfatter ikke dyrkning af bomulden i EU.

Markedsføringen af bomulden vil kunne ske fra datoen for offentliggørelse af en eventuel beslutning om godkendelse i EU-Tidende. Beslutningen vil gælde i 10 år fra denne dato. Såfremt importmuligheden ønskes opretholdt efter udløb af 10 års fristen, vil der skulle ansøges om re-godkendelse.

Mærkning

Produkter til fødevarer- eller foderbrug, der indeholder, består af eller er fremstillet af bomuld T304-40 skal i henhold til forslaget mærkes til den endelige forbruger med "genetisk modificeret bomuld" eller "fremstillet af genetisk modificeret bomuld".

Miljømæssig overvågning

Ifølge den miljømæssige overvågningsplan skal ansøgeren via de etablerede netværk af industriorganisationer sørge for, at der indsamles oplysninger om potentielle uønskede effekter af markedsføringen, og at der tages passende forholdsregler for at forhindre spild af spiredygtige kerner med videre i henhold til den generelle plan for miljømæssig overvågning af genmodificeret bomuld. Det påhviler ansøgeren årligt at afrapportere herom til Kommissionen.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

En vedtagelse af forslaget kræver ikke implementering og har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark, idet området overordnet er reguleret af en forordning, og dermed er reglerne umiddelbart anvendelige i Danmark. De enkelte beslutninger er rettet til bestemte virksomheder og umiddelbart gældende for disse.

Konsekvenser

Forslaget har ikke samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser og indebærer ikke administrative byrder for erhvervet eller offentlige myndigheder.

Med hensyn til de sundheds- og miljømæssige konsekvenser af anvendelsen af bomuld T304-40 konkluderer den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) i sin udtalelse, som blev offentliggjort den 20. juni 2013, at bomulden er lige så sikker som tilsvarende konventionelle ikke-genmodificerede bomuld med hensyn til potentielle effekter på menneskers og dyrs sundhed og på miljøet ved de påtænkte anvendelser. Vurderingen i forbindelse med godkendelsen i EU omhandler sikkerheden af de produkter, der ønskes markedsført, og ikke hvorvidt der er en nyttevirkning heraf.

Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) vurderer desuden, at den af virksomheden fremsendte generelle miljømæssige overvågningsplan er i overensstemmelse med de påtænkte anvendelser af bomulden.

Indholdet af de nye proteiner, der dannes i bomuld T304-40 som følge af genmodificeringen, vurderes af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) som værende sundhedsmæssigt uproblematisk.

DTU Fødevarer instituttet har ligeledes vurderet det fremsendte ansøgningsmateriale. DTU Fødevarer instituttet kan tilslutte sig den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritets (EFSA's) vurdering af, at bomuld T304-40 er lige så sikker som konventionel bomuld i relation til ernærings- og sundhedsmæssige aspekter. Det er DTU Fødevarer instituttets vurdering, ud fra det fremsendte materiale, at der er foretaget alle de relevante analyser og målinger, der er nødvendige for at vurdere, om bomuld T304-40 kan anvendes som an-

søgt. DTU Fødevareinstituttet oplyser desuden, at den fremsendte analysemetode for bomulden er testet af EU's Fælles Referencelaboratorium og fundet egnet.

Miljøstyrelsen har i forbindelse med den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritets (EFSA's) høring af miljømyndighederne, forud for offentliggørelsen af den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritets (EFSA) udtalelse om bomulden, sendt sagen til de danske eksperter i NaturErhvervstyrelsen, DTU Fødevareinstituttet og Nationalt Center for Miljø og Energi ved Århus Universitet, som samlet har vurderet, at der ikke vil være miljømæssige konsekvenser af import af bomuld T304-40, når den anvendes til andre formål end dyrkning.

Den genmodificerede T304-40-bomuld adskiller sig fra konventionel bomuld ved at have indsat gener, der gør planterne resistente mod angreb af majsboreren og tolerante mod glufosinat-herbicer. GMO-bomulden søges dog kun godkendt til import til brug som dyrefoder eller viderebearbejdning til fødemidler. Der kan derfor potentielt kun ske uønskede effekter på miljøet ved uheld og en tilfældig, utilsigtet spredning af levende GMO-materiale. Sandsynligheden for spredning via frø i Danmark er dog ubetydelig og eventuelle tilfældigt spirede bomuldsplanter vil ikke kunne modnes, endsiige krydse med nogen vilde arter eller etablere vedvarende bestande i naturen eller på dyrkningsarealer.

Nationalt Center for Miljø og Energi vurderer samlet, at der ikke kan forventes nogen uønskede økologiske konsekvenser for dyre- og planteliv ved import og markedsføring af den genmodificerede insektresistente og herbicidtolerante T304-40 bomuld når, denne anvendes til andre formål end dyrkning."

Ifølge NaturErhvervstyrelsen kan det ikke udelukkes, at der vil kunne forekomme enkelte planter af bomuld T304-40 som følge af frøspild i forbindelse med håndteringen af importerede bomuldsfrø. Bomuldsfrø har dog kun ringe mulighed for at spire eller overleve under nordeuropæiske forhold, da de er temmelig varmekrævende. Da bomuld ikke har vilde slægtninge i Europa, vil der ikke være risiko for spredning af gener fra T304-40-bomuld til den vilde natur.

På den baggrund skønnes forslaget ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

DI Fødevarer vurderer på basis af den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritets (EFSA) udtalelse, at der er tilvejebragt tilstrækkelig dokumentation for at imødekomme ansøgningen og godkende markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret bomuld T304-40 til fødevare- og foderbrug i EU. DI Fødevarer anbefaler, at ansøgningen imødekommes uden forsinkelse.

Miljøbevægelsen NOAH protesterer mod tilladelsen og ibrugtagningen af GMO-bomulden af en række årsager. Blandt andet nævnes, at den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritets (EFSA) sikkerhedsvurdering er mangelfuld, idet der ikke er foretaget langtidsfodringsforsøg med bomulden udført af uvildige forskere, samt at der er fare for spredning

af T304-40 bomulds egenskaber, hvilket indbefatter herbicid- og insekticidresistens. Desuden ønsker NOAH, at alle produkter, der indeholder eller er fodret med GMO-afgrøder, mærkes med GMO.

Fødevestyrelsen kan hertil oplyse, at der allerede er krav om, at fødevarer og foderprodukter, der består af, indeholder eller er fremstillet af en genmodificeret organisme, skal være mærket med oplysning herom til den endelige forbruger eller til landmanden. Der er imidlertid ikke i de nuværende regler krav om, at det skal fremgå af mærkningen på animalske fødevarer, hvis dyret har fået GMO-foder.

Landbrug & Fødevarer finder, at Danmark bør stemme for godkendelsen i lyset af, at EF-SA vurderer, at den pågældende GMO-bomuld ikke udgør nogen risiko for menneskers og dyrs sundhed og for miljøet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at afgørelser vedrørende tilladelse til at anvende genmodificerede afgrøder skal træffes på baggrund af en sundheds- og miljømæssig risikovurdering, som fastsat i GMO-forordningen.

Den sundheds- og miljømæssige vurdering af bomuld T304-40 giver ikke danske og internationale eksperter anledning til bemærkninger.

Der er ikke krav i lovgivningen om, at ansøgere skal redegøre for den samfundsmæssige nyttevirkning af GMO'er. Dette aspekt indgår ikke i kriterierne for godkendelse ifølge forordningen.

Regeringen noterer sig, at betingelserne for opnåelse af en godkendelse er opfyldt og, at der på den baggrund ikke er fagligt eller juridisk grundlag for at modsætte sig en godkendelse.

Regeringen kan støtte forslaget.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger ikke oplysninger om andre medlemsstaters holdninger til forslaget. Hittidige afstemninger blandt medlemsstaterne om godkendelse af GMO'er under GMO-forordningen har hverken vist et kvalificeret flertal for eller imod. Det forventes, at afstemningen om forslaget i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH) vil give samme resultat. Forslaget kan på den baggrund forventes at blive sendt til appel-komitéen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.